

Tineke Verhoeven duikt in haar familiegeheimen

Bewogen leven aan de Hoogzij

Lydia Jasper
l.jasper@hollandmedia.combinatie.nl

Schagen * Tineke Verhoeven (68) uit Aerdenhout dook in de geschiedenis van haar moeder Lien Verhoeven-Timmermans (1917-2005) om antwoorden te vinden op vragen die eigenlijk niet gesteld mochten worden binnen de familie. Over de ongewenste zwangerschap van haar moeder in oorlogstijd, de priester die verliefd op haar werd nadat ze bijna overleed in het kraambed, een verbroken verlovings- en huwelijk 'uit wanhoop'. Tineke publiceerde het verhaal - dat zich voor een belangrijk deel in Schagen afspeelde - onder de titel 'De macht van het verleden'. Het boek is verkrijgbaar bij Boekhandel Plukker, toevallig schuin tegenover het pand aan de Gedempte Gracht waar haar familie heeft gewoond. In de jaren dertig woonden haar grootouders Martina Dorbeck en Henri Timmermans daar met negen kinderen in bij Martina's vader Gerrit Dorbeck. Nu is er op de benedenverdieping een kledingwinkel in gevestigd. De auteur gebruikte voor haar boek de notities van haar moeder. Lien hield gebeurtenissen nauwgezet bij in schriftjes en natuurlijk waren er foto-albums, kaarten en agenda's. Lien werkte aan haar eigen levensverhaal en haar dochter heeft het uiteindelijk voltooid.

Huishoudster

Toen de familie vanuit Gouda naar Schagen verhuisde, braken er betere tijden aan voor het gezin (toen nog acht kinderen). Vader Henri had MS en moeder Martina kon als huishoudster bij haar vader aan de gang. Het was letterlijk een geschenk uit de hemel; de situatie ontstond na de dood van Gerrit Dorbecks tweede vrouw Johanna. Nog niet zo lang geleden nam Tineke Verhoeven een kijkje bij het huis. In eerste instantie zocht ze verkeerd. Een foutje van haar moeder, dacht ze eerst, die geheel tegen haar gewoonte in een verkeerd nummer had genoteerd. Maar de Gedempte Gracht heette vroeger Hoogzij en was heel anders genummerd. Toen Tineke het huis zag, ontroerde het haar. „Het huis was zo herkenbaar, bijna een eeuw later. Het idee dat over diezelfde trap al die voeten liepen. De kinderen naar zolder en opa Dorbeck - bankier en kerkmeester - naar 'zijn eigen kantoor' waar hij de drukte binnen kon ontlopen.” Moeder Lien, die naar het lyceum

De macht van het verleden

Het bewogen levensverhaal van Lien Verhoeven-Timmermans (1917-2005)

Tineke Verhoeven als baby met haar moeder.

Gerrit Dorbeck.

in Alkmaar ging, moet er gelukkige jaren hebben gehad. Zelfs al werd ze afgeschermd opgevoed en mocht ze niet studeren zoals haar broers. Graag had ze dokter willen worden. „Ze was dol op haar vader en die overleed in 1939. Haar moe-

der was een strenge, koude vrouw. Ook gevormd door haar geschiedenis, want de tweede vrouw van haar vader was ook niet aardig voor haar. Het gemis aan moederlijke zette zich door naar de volgende generatie.”

Schande

Toen Lien ongewenst zwanger raakte in 1941, werd ze het huis uitgezet. „Dat was een besluit van haar moeder die overleed met haar oudste zoon. Zwanger en geen man was toen een schande. Ik vind het nog steeds onbegrijpelijk dat je dat met je dochter en zus doet. Het is me ook een raadsel waarom grootvader Gerrit zich niet met de zaak bemoeide. Hij had de naam streng te zijn, maar ik ben ervan overtuigd dat hij een goed hart had. Misschien had mijn moeder hem in vertrouwen moeten nemen.”

Voor Lien brak een zware tijd aan, waarin ze op niemand kon terugvallen. De vader wilde haar kind erkennen, maar wilde er verder niets mee te maken hebben. Hij was als de dood dat zijn moeder er achter zou komen. Lien zwierf

In 1932. Met van links naar rechts: Ber, Gerard, Ella, Maarten, grootmoeder Martina Dorbeck (moeilijk te zien achter het raam) en Joke. Achter het rechterraam staan Henri Timmermans en Lien met baby Tineke op schoot. Joop ontbreekt op de foto.

FOTO'S COLLECTIE TINEKE VERHOEVEN

rond en werd gedwongen om in de barre winter in een kerk te slapen. „Bij haar bevalling was ze zo verzwakt dat het kraambed bijna haar sterfbed werd. Priester Herman Moerkerk was aanwezig om de laatste sacramenten toe te dienen.

Het liep allemaal iets anders, want ze was sterk. Joechempje, later Johnny, werd in februari 1942 geboren.” De priester had nauw contact met haar en ze werden verliefd. „Maar mijn moeder wou niet dat hij zijn

roeping opgaf, dus gaf ze haar grote liefde op.” Tussen haar zoon en zijn jongste tante zat een leeftijdsverschil. En inmiddels was er weer contact. Het jongetje woonde bij zijn familie aan de Gedempte Gracht, maar

hij moest zijn eigen moeder 'tante' noemen. Moeder Martina verzong het verhaal dat John een vluchtelingetje was dat in huis was genomen. „Op een gegeven moment kreeg mijn moeder er schoon gevoel van en ze heeft hem meege-

nomen. Ze had ondertussen een baan gekregen in Den Helder. Als ongehuwde moeder was het lastig werk te vinden, maar bijna niemand wilde in Den Helder werken vanwege de bombardementen.” In haar eigen notities schrijft Lien Verhoeven daarover: „We hadden samen al een heel leven ellende meegemaakt. Ik zou hem nooit kunnen afstaan, al was er geen vader”. Enige tijd was ze verloofd, maar ze verbrak de verlovings. „Mijn moeder had er geen goed gevoel over”, aldus Tineke Verhoeven. „Tot grote woede van de familie. Later bleek dat hij al verloofd was.”

Contactadvertentie

Het was 'uit wanhoop' dat Lien reageerde op een contactadvertentie. Een man met kind, uit Amsterdam, zocht een huishoudster. Het duurde een jaar voordat ze een reactie kreeg van Anton Verhoeven. „Wat er in de tussentijd is gebeurd? Geen idee. Maar mijn moeder vond het wel zo netjes om naar Amsterdam af te reizen om te zeggen dat ze er van af zag. Ze hadden een afspraak op het Damarak. Mijn vader zag er knap uit en altijd als hij in het centrum was, genoot hij met volle teugen. Deze man was anders dan de introverte man die ze later trof.” De liefde zou vanzelf wel komen, dacht Lien. Ze hadden bovendien allebei een zoon van dezelfde leeftijd gemeen. Twee maanden later, in september 1946, waren ze getrouwd. „Ze kende hem niet! Wat was dat met mijn moeder en mannen? Ze kregen samen nog vijf kinderen, maar het was geen liefdevol huwelijk. Allebei kampten ze

Zoals het pand er nu uitziet.

FOTO TINEKE VERHOEVEN

Hoefslag en Muziek Expres

Tineke Verhoeven werkte als hoofdredacteur en talentmanager bij uitgeverij Sanoma. Zij had de titels Popfoto en Muziek Expres, Cosmopolitan, Viva, Flair, Esta, Nouveau en diverse paardenbladen, waaronder Hoefslag, onder haar hoede.

met trauma's. Nadat de laatste uit huis was gegaan, ging mijn moeder weg bij mijn vader. Ook iets wat de familie haar erg kwalijk nam. Maar ze had een sterk gevoel van rechtvaardigheid. Zoals dingen moesten zijn.”

Ontroerend

Tineke dook in de geschiedenis van haar moeder, omdat ze meer wilde weten over haar eigen plek in de historie. Waarbij ze vooral het gevoel had dat ze haar moeder recht moest doen. „We hoorden

altijd alleen maar losse fragmenten, flarden 'geheimen'. Het ging om alle kanten uit.” Aan een paar betrokkenen liet ze het boek voor publicatie lezen. Waaronder haar halfbroer John. „Hij vindt het goed uitgewerkt, maar wil er niet op aangesproken worden. Toen we een begrafenis in de familie hadden, ging hij vanwege het boek toch met iedereen op de foto. Ik heb alleen maar positieve reacties gekregen. Het verhaal ontroert mensen. Het heeft veel zaken verduidelijkt.”

Mens & historie

